

In dit nummer onder andere:

- * *Bericht van de voorzitter*
- * *Bericht van de penningmeester*
- * *Excursie naar museum Min40Celsius en zandwinning Azewijne Broek*
- * *Kindermiddag*
- * *Fusie GEA en NGV*
- * *50-jarig JUBILEUM GEA Kring Fryslân*
- * *Overzicht van mineralen en fossielen beurzen*
- * *Lezingen overzicht Kring Fryslân voor het seizoen 2022-2023*
- * *Wat staat er het komende halfjaar op de rol?*

Bericht van de voorzitter

Beste Kringleden

De tijd gaat snel. Het is alweer december, dus tijd voor een nieuwe nieuwsbrief

We zijn nog steeds een actieve club, met goed bezochte lezingavonden. Dank voor jullie attendance want dat stimuleert ons om steeds weer goede sprekers te zoeken voor een gezellige en leerzame avond.

Onze laatste lezing werd alweer gehouden door Anne Schulp, die ons een prachtige inkijk gaf in de opgraving, tentoonstelling en onderzoeken van de prachtige T. rex, waarvan er nu een replica in het natuurmuseum staat. De lezing werd zeer druk bezocht, bijna 50 mensen, omdat er een nieuwsbrief over deze lezing was uitgegaan, dat leverde veel bezoek op en

zelfs een nieuw lid. Het was alweer 7 jaar geleden dat Anne ons alleen over de opgraving een verhaal vertelde. (december 2015)

Dit jaar was ook het jaar van ons 50 jarig jubileum. Wij vierden dat op een zonnige middag in juni in de tuin van Laure en Sible. Het is een ontzettend gezellige middag geworden met leuke korte verhaaltjes en lekkere happen. Zie elders in deze nieuwsbrief.

Er was nog een jubileum. We hielden dit jaar ons 10de geologisch weekend in het natuurmuseum. Helaas verlaat ivm met corona. Daarom kwamen we in een ongelukkig weekend terecht in mei. Dat leverde aanzienlijk minder bezoekers en dus ook minder inkomsten op. Vanwege het jubileum hebben we samen met het natuurmuseum de prachtige tentoonstelling over Doggerland van het Rijksmuseum voor oudheden in Leiden hierheen kunnen halen. Het is een mooie en druk bezochte tentoonstelling geworden.

Dit jaar is het geologisch weekend gepland in het eerste weekend van de voorjaarsvakantie 25 en 26 februari. Ook deze keer gaan we aansluiten bij een al bestaande tentoonstelling in het museum. We halen de sauriërs uit Winterswijk hier naartoe. Jullie worden uiteraard op de hoogte gehouden en we rekenen weer, als vanouds, op jullie medewerking.

De najaar excursie was deze keer naar Varselder. Het natuurhistorisch museum -40 celsius. Daarna zoeken in een grindgroeve en een afsluitend diner.

Naar ik begrepen heb viel het zeer in de smaak bij de 30!! deelnemers. Ik heb het met plezier georganiseerd, maar kon helaas niet mee vanwege corona. Erg jammer. Voor een verslag, zie elders.

Ook de kindermiddagen blijven een succes.

De middag in november ging over micromounts. Een vrij moeilijk verhaal voor kinderen, maar ze waren zeer enthousiast, letten goed op en hadden veel vragen. Ieder kind een microscoop, voldoende begeleiding en natuurlijk de nodige cadeautjes, maakten de middag tot een succes.

Bedankt hiervoor Hendrik.

De laatste lezing van dit jaar gaat over de geologie van de alpen. Daarna een gezellige kerstborrel. We hopen weer op een grote opkomst,

Iedereen fijne kerstdagen en een goede jaarwisseling.

Harm Wieringa.

Van de penningmeester

Het lopende seizoen zijn we qua lezingen weer mooi op dreef. Een leuke excursie gehad en natuurlijk hebben we het GEA weekend weer in het vooruitzicht. Financieel gezien zijn we een gezonde club. Daarom blijft de kringbijdrage voor 2023 gelijk, te weten €18,50 per jaar. De afdracht voor de landelijke GEA blijft ook €35,00. Zoals gebruikelijk volgt straks in januari de mail met het verzoek om de betaling te doen.

Ter info voor de nieuwe leden: wij dragen de bijdrage aan de landelijke GEA af. Tenzij u dit al via een andere Kring betaalt natuurlijk. Dat hoor ik dan graag.

Voor het financieel afsluiten van 2022, zoeken we 2 "kascontroleurs" die eind januari 2023, de boeken even met mij willen nalopen. Vrijwilligers kunnen zich melden per mail: penningmeester@geologiefriesland.nl (niet allemaal tegelijk 😊).

Laure Spriensma, penningmeester.

Excursie naar museum Min40Celsius en zandwinning Azewijne Broek 25-09-2022

Onze nazomer excursie ging dit jaar naar de Achterhoek, specifiek naar Varsselder, in deze prachtige omgeving ligt daar het [bezoekerscentrum / museum Min40Celsius](#). Misschien een wat vreemde naam, maar de ijstijden komen dan ook hier volledig aan bod.

De oprichter en initiatiefnemer René van Uum en zijn vrouw hadden de koffie al klaar. Daarna presenteerde René een boeiende lezing over de verschillende ijstijden en het ontstaan van Nederland. En specifiek over het ontstaan van het markante landschap de Achterhoek. Het was een boeiende en snelle cursus geologie en aardrijkskunde over dekzanden, keileem, poolwoestijnen, ijstongen, stuwwallen, landijs en over de gevolgen van die ijstijden. Ook leerzaam... hoe je met 5 kg softijs de ijstijd kan nabootsen...

De tentoongestelde collectie van het bezoekerscentrum komt ook voor een groot gedeelte uit de privé collectie van René. Bijzondere stukken "gewoon" gevonden in de omgeving van de Achterhoek of bijvoorbeeld bij de zandwinning van de firma Netterden. De lezing en presentatie was een mooie "opwarmer" voor onze zoektocht die middag bij de zandwinning van de firma Netterden, één van de sponsors van dit bezoekerscentrum. Een fantastische mogelijkheid die deze firma biedt, dat geologie liefhebbers hier nog kunnen zoeken, top!

Na de lunch vertrekken we met de bus naar de zandwinning en rijden gewoon met de bus naar de storthopen met grind. René is mee als gids en deskundige en geeft ons tips en aanwijzingen. Uiteraard is zijn deskundigheid groot en van alle vondsten weet hij te duiden; wat, waar en wanneer.

Er wordt veel gevonden, dat wil zeggen, alles wat de tocht door de diverse pompen heeft overleefd; botfragmenten, versteende klei, fossiele schelpen, klapperstenen of mooie rode jaspis, etc etc

Iedereen vindt wel iets leuks wat thuis weer een prima plekje krijgt.

De dag sluiten we af op het terras van restaurant Lukassen met een verfrissende versnapering waarna we aldaar ook aanschuiven voor een aardig menu. Rond 19.00 uur vertrekken we moe maar voldaan naar Friesland.

Een heerlijke dag, prima sfeer en naast de vondsten ook een top Geakring Friesland uitje. Dat smaakt naar meer..

Kindermiddag

Op zondag 6 november is er weer een kindermiddag gehouden in het natuurmuseum.

Deze keer ging het over mineralen, en wel te verstaan de micromounts. Hendrik wist met een, toch wel technisch verhaal, de kinderen goed aan zich te binden!

Door in te gaan op het begrip verzameling (en welk kind heeft die nu niet) wist hij de kinderen duidelijk te maken hoe je je verzameling kunt coderen met naam, vindplaats/herkomst gebied en een notitieboekje om alles voor jezelf terug te vinden.

Voor alle kinderen was er een microscoop aanwezig om de mineralen te bewonderen. Aan het slot van de middag kregen alle kinderen een micromount doosje waar ze de codering van het mineraal op konden zetten, én een micro mount in konden 'plakken' mee naar huis. Een fijne en leerzame middag.

Fusie GEA en NGV

Hoe kan het dat er in Nederland twee clubs, een vereniging en een stichting zich beide met geologie, paleontologie, petrologie (waaronder het bestuderen van zwerfstenen kan worden gerekend) en mineralogie bezighouden? Het is nog niet zo ver, maar het begint erop te lijken dat dit gaat veranderen. Oorspronkelijk richtte het NGV zich vooral op Nederland. Met name de mineralenverzamelaars hadden daar soms moeite mee. Ook de geologie buiten Nederland kwam destijds minder aan de orde dan de Nederlandse geologie. Dat leidde in Amsterdam tot een splitsing die de Stichting GEA opleverde, die vervolgens op veel plaatsen kringen oprichtte. Daarnaast had de NGV op vele plaatsen afdelingen. Dit leverde soms bijzondere situaties op. In Gelderland vonden de Afdeling en de Kring een samenwerkingsverband uit. In Limburg hield de NGV afdeling zich vooral met fossielen bezig, terwijl de Kring ZO-Nederland zich meer op mineralen oriënteerde. Soms bleek nog maar één regionale organisatie levensvatbaar.

Daarom is er allang over meer samenwerking gepraat op landelijk niveau. Daarvoor is een Landelijk Geologisch Platform opgericht waarin ook de vereniging Gemma, die zich met edelstenen bezighoudt, deelneemt. De veroudering van het ledenbestand en de gemeenschappelijke doelstelling (ondanks accentverschillen van beide organisaties) heeft ertoe geleid dat de samenwerking steeds meer gestalte kreeg. B.v. in landelijke themadagen.

Na een intensieve voorbereiding lijkt het erop dat de samenwerking tot een fusie gaat leiden. Dit is een ingewikkeld proces, omdat de fusie van een vereniging met een stichting allerlei juridische problemen oplevert. Met een positieve instelling van beide organisaties is aan de fusie in de vorm van een nieuwe vereniging begonnen. De NGV stemt hier in november en december over. Zoals het nu staat is, het Stichtingsbestuur van GEA voor.

Voor Friesland zal er weinig veranderen: er is alleen een Kring die probeert het hele geologische veld te bestrijken. Bestuurlijk kunnen er wat verschillen in bevoegdheden komen en wordt de situatie met de tijdschriften aangepast.

Meer informatie vindt u op: <https://www.gea-geologie.nl/info-gea/fusieplannen-van-gea-ngv>

50-jarig JUBILEUM GEA Kring Fryslân

Op 11 juni vierden wij het feit dat onze kring 50 jaar bestond. Het was een prachtige zomerse dag en vanaf 15:00 stroomden onze leden binnen. Onder genot van een kopje koffie/thee (in de tuin) werd heerlijk bijgepraat.

Op de vraag om een 5-minuten praatje te houden over een eigen onderwerp was ruim gehoor aan gegeven: Rob Kolk, Henk Nieuwenhuis, Peter Venema, Hendrik Zijlstra, Gerrit van Dijk, Harm Wieringa, Wietse Smit en Johan Schaafsma (nog iemand vergeten?) hadden allen een eigen onderwerp gekozen om over te spreken waar aandachtig naar werd geluisterd en soms moest helaas op het laatste (een quiz) door Angé

Een heerlijke maaltijd werd heuse food-caravan die einde van de dag konden de uit de collectie van de club. Dit (deze keer gratis) lootjes

smakelijk om werd gelachen. Klaas Drint moment afzeggen maar liet zijn bijdrage Nieuwenhuis verzorgen.

geserveerd door “de Soepzaak”: een geparkeerd stond in de tuin. Aan het leden hun verzamelingen nog aanvullen ging natuurlijk op de bekende wijze met

Al met al een prachtige dag met veel gezelligheid en goed gezelschap. Moeten we vaker doen dan 1x per 50 jaar 😊

Laure Spriensma

Overzicht van mineralen en fossielen beurzen.

Op www.mineralenbeurzen.nl kunt u alles vinden van alle beurzen in Nederland.

GEA Kring Fryslân lezingen seizoen 2022-2023

De kringavonden worden in principe gehouden op de derde woensdag van de maand in het Natuurmuseum te Leeuwarden.

Onderstaand kunt u nog de data en de onderwerpen van de komende lezingen vinden.

18 Januari	E Kaspers	Kamtsjatska
25 en 26 Februari	Geologisch weekend	
15 Maart	Jos Lankamp	Winterswijkse steengroeve
19 maart	Kindermiddag	Jurassic Park: de wereld van Trix
20 April	P Mestrom	Tucson

Wat staat er het komende halfjaar op de rol?

De GEA-kring Fryslân organiseert op zondag 19 maart weer een GEA-junior workshop met als titel:

Jurassic Park: de wereld van Trix.

In de nieuwe workshop van GEA-junior gaan we onderzoeken in welke omstandigheden de dinosauriërs in de Jura-periode leefden. Hoe zagen de dino's eruit? Ze liepen natuurlijk niet als skeletten rond. Maak o.a. je eigen dino-tand.

Doelgroep: 7 t/m 14 jaar

Datum en tijd: zondag 19 maart 14.00 uur (Graag 13.45 uur aanwezig)

Plaats: Natuurmuseum Fryslân, Schoenmakersperk 2, Leeuwarden

Kosten: gratis voor GEA-(gezins)leden, €5 voor niet-leden.

Opgave bij H. Zijlstra zijlstrakroon@kpnplanet.nl Je plaats in de workshop is definitief als je lid bent of €5 stort op rekeningnummer NL11RABO 0363034579 Stichting GEA Friesland onder vermelding van de namen en leeftijd van de deelnemende kinderen.

De Winterwijkse steengroeve, een unieke locatie

Lezing op 15 maart door Jos Lankamp, Werkgroep Muschelkalk Winterswijk

De Steengroeve in Winterswijk is in velerlei opzicht uniek.

Uniek, omdat dit de enige plek in Nederland is waar nog actief een steengroeve geëxploiteerd wordt.

Uniek, omdat op geen andere plek in Nederland de Muschelkalk aan het oppervlak komt; een geologische laag van 244 miljoen jaar oud, die ontstaan is vlak na het grootste uitsterven ooit op onze planeet.

En vooral uniek omdat de groeve al vele decennia zeer fraaie en bijzondere fossielen aan het daglicht brengt; fossielen die vrijwel op geen andere plek ter wereld in deze variatie en kwaliteit gevonden worden.

Tijdens deze avond krijgt u meer te horen over de geschiedenis van de steengroeve, een geschiedenis die al bijna 200 jaar terug gaat. Daarna wordt de geologie besproken; waarom komen deze oude lagen bij Winterswijk aan het oppervlak, welke geologische krachten zitten hier achter en zijn nu nog zichtbaar in de groeve?

Tijdens een virtuele wandeling door de groeve, komen we vervolgens allerlei mineralen tegen in verschillende lagen.

Na de pauze gaan we verder in op het massa uitsterven aan het einde van het Perm tijdperk; 250 miljoen jaar geleden. Tijdens dit grootste uitsterven uit de geschiedenis verdween 95% van het leven in zee, en 70% van alle landdieren. Na dit uitsterven ontstonden in korte tijd vele nieuwe soorten zee- en landdieren. Zee- en landdieren waarvan de resten nu door beroeps en amateur paleontologen in de Steengroeve opgegraven en onderzocht worden. Uniek vondsten, die met grote regelmaat nieuw beschreven soorten en inzichten opleveren.

Raadpleeg ook onze website: www.geologiefriesland.nl

Voor inlichtingen kunt u terecht bij één van onderstaande bestuursleden:

- Voorzitter: Harm Wieringa (voorzitter@geologiefriesland.nl)
- Penningmeester : Laure Spriensma (penningmeester@geologiefriesland.nl)
- Secretaris: Anja Hofmeester (secretaris@geologiefriesland.nl)

Collectieve ongevallenverzekering GEA

Wie is verzekerd?

De kringleden en hun gezinsleden, hieronder worden verstaan echtgeno(o)t(e), geregistreerd partner en inwonende kinderen.

Wanneer verzekerd?

Tijdens activiteiten die onder toezicht van de stichting GEA worden verricht. Ook tijdens de reis naar en van de locatie waar de activiteiten plaatsvinden is men verzekerd.

Waarvoor verzekerd?

€ 7.500 bij overlijden

€ 15.000 (max) bij blijvende, volledige invaliditeit

Bestuursamenstelling GEA Kring Fryslân

Voorzitter : Harm Wieringa voorzitter@geologiefriesland.nl 058-2887071
Secretaris : Anja Hofmeester secretaris@geologiefriesland.nl
Penningmeester: Laure Spriensma penningmeester@geologiefriesland.nl
Algemeen lid: Hendrik Zijlstra
Algemeen lid: Wiepkje Hagen

Secretariaat: Anja Hofmeester, Jan Flintermanlaan 14, 9269 VW Veenwouden.
Ledenadministratie: Harm Wieringa

De kringavonden worden gehouden op de derde woensdag van de maand in het Natuurmuseum, Schoenmakersperk 2 te Leeuwarden. De deur is open om 19.30 uur. Het museum verzorgt de koffie en thee. De bijdrage per avond is € 1,00 en dan kunt u twee maal koffie of thee nemen. Uw bijdrage kunt u doneren in het potje wat op de balie in het atrium staat. Frisdrank is tegen betaling te verkrijgen uit de automaat.

Namens het bestuur van de Kring Fryslân wensen wij iedereen veel leesplezier, goede feestdagen en een mooi begin van het nieuwe jaar.

Harm, Hendrik, Anja, Laure en Wiepkje

